



دستور جلسه شماره (۱)

**عنوان:** پیگیری اجرای احکام شورای رقابت در خصوص راه اندازی نهاد تنظیم گر حوزه بازیافت و همچنین پیگیری ایجاد نهاد های تنظیم گر صنعت برق و صنعت پتروشیمی

**مرجع طرح موضوع:** کمیسیون های انرژی، توسعه پایدار و محیط زیست و صنایع اتاق ایران و همچنین اتحادیه صنایع بازیافت ایران و فدراسیون صنعت نفت ایران

**زمان برگزاری جلسه:** ۱۴۰۱/۰۴/۲۸

**تعداد صفحات دستور جلسه:** ۴ صفحه

**شرح موضوع:**

در بسیاری از موارد که در حوزه کالا و یا صنعت به تشخیص شورای رقابت وجود انحصار در آن صنعت تایید می شود، شورای رقابت پیشنهاد تأسیس و اساسنامه نهاد (تنظیم گر بخشی) را به هیأت وزیران ارسال می نماید. در واقع رگولاتوری با هدف تنظیم بخشی خاص ایجاد می شود. نهاد تنظیم گری یا رگولاتوری، وظیفه تنظیم مقررات مورد نیاز برای دستیابی به سیاستها یا راهبردها را برعهده دارد. این مقررات در واقع نظام بخش روابط مابین بازیگران در مواقعی است که ساز و کارهای طبیعی بازار نمی تواند نسبت به تخصیص منابع اقدام کند و در مراحل هم نسبت به داوری اقدام می کند. سه مرحله مهم در تنظیم گری وجود دارد که عبارتند از: قاعده گذاری، بهبود کیفی مقررات و مقررات زدایی. همچنین در خصوص تنظیم گری باید به اصولی توجه شود از جمله این اصول اصل لزوم تنظیم گری، اصل کارآیی و مؤثر بودن، اصل نسبییت تنظیم گری، اصل شفافیت و اصل پاسخ گویی می باشد.

چیرگی ذاتی دولتی بدون در نظر گرفتن نظرات بخش خصوصی و فعالین این حوزه بر تهیه قانون مدیریت پسماند و سایر اسناد بالادستی این حوزه، همچنین در حوزه برق و پتروشیمی چالشی را پدید آورد که با گذشت زمان به بحرانی با ابعاد پیچیده تر تبدیل گردید است. **بر اساس ماده ۵۹ قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی کشور**، شورای رقابت مکلف است در حوزه کالاها و خدماتی که بازار آنها به تشخیص این شورا مصداق انحصار بوده و نیازمند تأسیس نهاد مستقل (تنظیم گر) است، پیشنهاد تأسیس و اساسنامه نهاد (تنظیم گر بخشی) را به دولت ارسال نماید. هیأت دولت مکلف است **ظرف مدت سه ماه** از دریافت پیشنهاد شورای رقابت، اقدام قانونی لازم را جهت تأسیس نهاد مزبور انجام دهد. در این جلسه این موضوع را در سه بخش صنایع بازیافت، برق و پتروشیمی مورد بحث قرار می دهیم.

**الف) صنایع بازیافت:** در بحث بازیافت از آنجا که این صنعت به واسطه عدم وجود رویکردی اصولی با در نظر گرفتن مصالح ملی، منافع شهروندی و ملاحظات سرزمینی و ... در شرف ورود به بحران بود، درمهمراه ۱۳۹۸ پیرو درخواست اتحادیه بازیافت ایران و کمیسیون توسعه پایدار، محیط زیست و آب اتاق ایران، موضوع لزوم راه اندازی نهاد تنظیم گر (رگولاتور) در حوزه مبادلات اقلام ضایعاتی و پسماندها و بررسی اساسنامه پیشنهادی این موضوع با حضور نمایندگانی از معاونت حقوقی ریاست جمهور، قوه قضاییه، معاونت صنایع وزارت صمت، دفتر ایمنی، بهداشت و محیط زیست وزارت صمت، معاونت حمل و نقل و ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت وزارت راه و شهرسازی، معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور، دفتر محیط زیست و سلامت وزارت جهاد کشاورزی، دفتر بهداشت، ایمنی و محیط زیست وزارت نفت، معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اداره نظارت بر اجرای استاندارد سازمان ملی استاندارد ایران، صندوق ملی محیط زیست، اداره کل دفتر پیشگیری از قاچاق فرآورده های نفتی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و معاون آب و آبفای وزارت نیرو در جلسه کارگروه تخصصی مورد بحث قرار گرفت و **جمع بندی این نشست توافق بر لزوم وجود نهاد تنظیم گر بود** لکن براساس نقطه نظراتی که درخصوص ضوابط اجرایی مطرح شد نهایتاً مقرر شد که نسخه اولیه ای از



اساسنامه پیشنهادی بر مبنای ضوابط و نیز با اعمال نظرات ذینفعان تهیه و در صحن جلسه آتی شورا ارائه گردد. از جمله ایرادات و مشکلاتی که در جلسه مذکور مورد بحث قرار گرفت نشان دهنده لزوم تشکیل نهاد تنظیم گر در این حوزه بود.

از اینرو در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۱۳ در صحن اصلی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی موضوع **تبيين لزوم راه اندازی نهاد تنظیم گر (رگولاتور) در حوزه مبادلات اقلام ضایعاتی و پسماندها و بررسی اساس نامه پیشنهادی** مورد بررسی قرار گرفت.

آنچه در جلسه مذکور به عنوان یک دغدغه از جانب فعالان این حوزه مطرح شد دیده نشدن جایگاه بخش خصوصی در قانون مدیریت پسماند بود فعالان اقتصادی در این جلسه عنوان کردند؛ اگر نظام رگولاتوری قوی در این حوزه دیده شود، هر استان و هر منطقه‌ای بر اساس یک الگوی مناسب با مشکلات حوزه پسماند و بازیافت انواع زباله برخورد می‌کند. به طور قطع آنچه باید در نواحی حاشیه‌ای سواحل انجام شود با استان‌های مرکزی متفاوت است.

در جلسه مذکور شورا آقای دژپسند وزیر اقتصاد وقت از سازمان برنامه و بودجه که نهادی فرابخشی است درخواست پیگیری موضوع را نمود به اعتقاد ایشان وجود یک نهاد تنظیم گر لازم و تسهیل کننده است اما برای برطرف شدن تمام نگرانی‌ها و رسیدگی به ابعاد مختلف مسئله باید بسته‌ای از راهکارها وجود داشته باشد. وزیر اقتصاد از سازمان برنامه و بودجه خواست تا در این مطالعه و آسیب‌شناسی دوماهه خود از نمایندگان سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف، شورای شهر، شهرداری، شورای عالی استان‌ها و اتحادیه مربوطه کمک بگیرد.

در نهایت و پس از تلاش‌ها و پیگیری‌های بسیار فعالان این بخش، کلیات وجود انحصار و تشکیل نهاد تنظیم گر بخش مدیریت پسماند و بازیافت در جلسه ۴۵۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۹ شورای رقابت به تصویب رسید، در جلسه ۴۶۴ مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۷ با تصویب این شورا کارگروه تنظیم بازار پسماند به ریاست آقای دکتر بهرامی ارض اقدس تشکیل شد و به موازات اساسنامه نهاد تنظیم گر بخشی بازار پسماند و بازیافت در جلسه ۴۷۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۱۴ و ۴۷۲ مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۲۸ مورد تصویب شورای رقابت قرار گرفت و به انضمام نامه شماره ۵۹۵-۱۰۰۰-ص مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۷ رئیس وقت شورای رقابت تقدیم ریاست محترم جمهوری گردیده که متأسفانه طی ماه‌های گذشته در دستور کار کمیسیون‌های دفتر هیأت دولت قرار نگرفته است.

#### بررسی مواد پر اهمیت اساسنامه مذکور از منظر فعالان این بخش:

- بر اساس ماده ۳ این اساسنامه رعایت شرایط مندرج در بند ب ماده ۵۳ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی الزامی می باشد<sup>۱</sup>.
- بر اساس بند ۷ ماده ۴ اساسنامه مذکور (وظایف و اختیارات نهاد) اختیارات موضوع ماده ۶۱ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) نیز حائز اهمیت و رعایت آن الزامی است.<sup>۲</sup>

<sup>۱</sup> بند ب ماده ۵۳- شرایط انتخاب اعضاء ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران، ۲- دارا بودن حداقل چهار سال سن، ۳- دارا بودن مدرک دکترای معتبر برای اعضاء صاحب نظر اقتصادی و حقوقدان و حداقل مدرک کارشناسی برای صاحب نظران تجاری و صنعتی و خدمات زیربنایی و مالی، ۴- نداشتن محکومیت‌های موضوع ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی و یا محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب، ۵- دارا بودن حداقل ده سال سابقه کار مفید و مرتبط، ۶- نداشتن محکومیت قطعی انتظامی از بند «د» به بالا موضوع ماده(۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب ۱۳۷۲/۹/۷)

<sup>۲</sup> ماده ۶۱- هرگاه شورا پس از وصول شکایات یا انجام تحقیقات لازم احراز کند که یک یا چند مورد از رویه‌های ضدرقابتهی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون توسط بنگاه‌های اعمال شده است، می‌تواند حسب مورد یک یا چند تصمیم زیر را بگیرد: ۱- دستور به فسخ هر نوع قرارداد، توافق و تفاهم متضمن رویه‌های ضدرقابتهی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون. ۲- دستور به توقف طرفین توافق یا توافقاتی مرتبط با آن از ادامه رویه‌های ضدرقابتهی مورد نظر ۳- دستور به توقف هر رویه‌های ضدرقابتهی یا عدم تکرار آن. ۴- اطلاع‌رسانی عمومی در جهت شفافیت بیشتر بازار ۵- دستور به عزل مدیرانی که برخلاف مقررات ماده (۴۶) این قانون انتخاب شده‌اند ۶- دستور به واگذاری سهام یا سرمایه بنگاه‌ها یا شرکتها که برخلاف ماده (۴۷) این قانون حاصل شده است ۷- الزام به تعلیق یا دستور به ابطال هرگونه ادغام که برخلاف ممنوعیت ماده (۴۸) این قانون انجام شده و یا الزام به تجزیه شرکت‌های ادغام شده. ۸- دستور استرداد اضافه درآمد و یا توقیف اموالی که از طریق ارتکاب رویه‌های ضدرقابتهی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون تحصیل شده است از طریق مراجع ذیصلاح قضائی ۹- دستور به بنگاه یا شرکت جهت عدم فعالیت در یک زمینه خاص یا در منطقه یا مناطق خاص. ۱۰- دستور به اصلاح اساسنامه، شرکتنامه یا صورتجلسات مجامع عمومی یا هیأت‌مدیره



- بر اساس ماده ۵ این اساسنامه مرکز ملی رقابت انجام وظایف دبیرخانه نهاد را بر عهده دارد.
  - بر اساس ماده ۷ اساسنامه مذکور نهاد موظف است کلیه تصمیمات و مصوبات خود را بلافاصله به شورا ارسال نماید، چنانچه شورا ظرف ۱۵ روز کاری این مصوبات را مغایر با قانون و یا مصوبات خود بداند، مراتب را جهت اعمال و اصلاح به نهاد ابلاغ می کند، در غیر این صورت تصمیمات و مصوبات نهاد لازم الاجرا هستند، مرجع تشخیص و حل و فصل مغایرت ها شورا است و نهاد مکلف به رعایت آن می باشد.
- فعالان صنایع بازیافت اظهار دارند مسئولین مربوطه اجرای این مواد را مورد توجه قرار نداده و ریاست جدید این شورا در قبال مطالبه و پیگیری های حضوری و کتبی، تکمیل فرآیند تأسیس نهاد های تنظیم گر پاسخگو نیست و بعضاً نقل قول هایی مبنی بر بی اهمیتی و اولویت نداشتن موضوعاتی نظیر تنظیم گری مناسبات بازار مدیریت پسماند و بازیافت، عادی بودن وضع ناهنجار انحصار زورمدارانه شهرداری ها در بازار پسماند و بازیافت و بررسی مجدد تصمیمات دوره قبل شورا و ابطال آن ها شنیده می شود لازم به ذکر است به موجب ماده ۶۳ قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی<sup>۳</sup>، کلیه تصمیمات شورای رقابت، ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ به ذی نفع، صرفاً قابل تجدید نظر در هیأت تجدید نظر موضوع ماده ۶۴ این قانون است و در غیر اینصورت قطعی است<sup>۴</sup>.

ب: صنعت برق: همچنین علاوه بر بحث بازیافت در بحث نهاد تنظیم گر برق نیز مشکلاتی وجود دارد؛ اساسنامه نهاد تنظیم گر برق در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۳/۱۸ هیئت وزیران در قالب ماده واحده «لایحه تأسیس نهاد مستقل تنظیم گر بخش برق» به تصویب دولت رسید اما با تقاضای استرداد مورخ ۱۴۰۰/۷/۱۱ رییس جمهور از ریاست مجلس شورای اسلامی، لایحه یاد شده از دستور کار مجلس خارج گردید. پیرو این مشکلات در صد و ده امین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۶ مصوب شد؛ وزارت نیرو ظرف ۱۵ روز نقطه نظرات خود در مورد لایحه تنظیم گری بخش برق را مشخص نماید و به کمیسیون اقتصادی دولت ارائه دهد. در غیر این صورت وزارت امور اقتصاد و دارایی مستقیماً اقدام به ارسال لایحه تنظیم گری بخش برق به کمیسیون اقتصادی دولت می نماید.

شرکتها یا ارائه پیشنهاد لازم به دولت در خصوص اصلاح اساسنامه های شرکتها و مؤسسات بخش عمومی ۱۱- الزام بنگاهها و شرکتها به رعایت حداقل عرضه و دامنه قیمتی در شرایط انحصاری. ۱۲- تعیین جریمه نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، در صورت نقض ممنوعیتهای ماده (۴۵) این قانون.

<sup>۳</sup> ماده ۶۳ - تصمیمات شورای رقابت به موجب ماده (۶۱)، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به ذی نفع قابل تجدید نظر در هیأت تجدید نظر موضوع ماده (۶۴) این قانون است. این مدت برای اشخاص مقیم خارج دو ماه خواهد بود. در صورت عدم تجدید نظر خواهی در مدت یاد شده و همچنین در صورت تأیید تصمیمات شورا در هیأت تجدید نظر، این تصمیمات قطعی است.

<sup>۴</sup> ماده ۶۴- محل استقرار، ترکیب هیأت تجدید نظر، شرایط انتخاب و نحوه تصمیم گیری در این هیأت به شرح زیر است: ۱- هیأت تجدید نظر که در تهران مستقر خواهد بود، از افراد زیر تشکیل می شود: الف - سه قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب و حکم رئیس قوه قضائیه. ب - دو صاحب نظر اقتصادی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و حکم رئیس جمهور ج - دو صاحب نظر در فعالیتهای تجاری و صنعتی و زیربنایی به پیشنهاد مشترک وزراء صنایع و معادن و بازرگانی و حکم رئیس جمهور. ۲- اعضاء هیأت تجدید نظر باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کار مفید و مرتبط باشند. سایر شرایط انتخاب اعضاء و همچنین ضوابط مرتبط با دوره تصدی اعضاء، اشتغال، عزل و رسیدگی به تخلفات اعضاء و نیز موقعیت شغلی و ضوابط استخدامی و حقوق و مزایای آنان به ترتیبی خواهد بود که در بند «ب» ماده (۵۳) و مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون ذکر شده است. ۳- نحوه تصمیم گیری هیأت تجدید نظر به شرح زیر است: الف - تصمیمات هیأت تجدید نظر منوط به تصویب اکثریت اعضاء آن است، ولی رأی تجدید نظر در مورد تصمیمات ماده (۶۱) این قانون در عین حال باید متضمن موافقت حداقل دو عضو قاضی این هیأت باشد ب - هیأت تجدید نظر می تواند، امر تحقیق و بازرسی را به مؤسسات تخصصی و اشخاص حقیقی و حقوقی متخصص که طبق قوانین خاص تشکیل و احراز صلاحیت شده اند، ارجاع کند. ج - هیأت تجدید نظر می تواند تصمیمات شورا را نقض یا عیناً تأیید یا حسب مورد آن را تعدیل یا اصلاح کند یا مستقلاً تصمیم دیگری بگیرد. د- تصمیمات هیأت تجدید نظر به شرح بند فوق قطعی و لازم الاجراء خواهد بود. ۴- هیأت تجدید نظر می تواند طرفین دعوا را برای اداء توضیحات دعوت نماید و همچنین طرفین و یا وکیل آنها بنا به تشخیص خود می توانند حضوراً یا با ارائه لایحه دفاعیه نسبت به ادای توضیحات در جلسه رسیدگی به پرونده مطروحه اقدام نمایند، در غیر این صورت هیأت با توجه به مدارک و مستندات مضبوط در پرونده، تصمیم مقتضی خواهد گرفت.

ماده



ج) صنعت نفت، گاز، پتروشیمی: در بحث نهاد تنظیم‌گر بخش صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع وابسته نیز اساسنامه این نهاد در تاریخ ۱۴۰۰/۶/۱۶ به پیوست نامه شماره ۵۳۹-۰۰-۱۰-ص رییس شورا و مرکز ملی رقابت برای معاون اول محترم ریاست جمهوری ارسال گردیده، در دستور جلسه مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹ کمیسیون اقتصادی دولت قرار گرفته، لیکن به دلیل اتمام دوره دوم شورای رقابت و عدم معرفی اعضای دوره سوم این شورا جلسه یاد شده برگزار نگردیده است. با معرفی اعضای دوره سوم شورای رقابت، جلسه مورخ ۱۴۰۱/۲/۷ کمیسیون اقتصادی دولت با موضوع بررسی اساسنامه نهاد تنظیم‌گر بخش صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع وابسته برگزار گردید لیکن به دلیل عدم همکاری مسولان مربوطه مقرر گردید کمیته‌ای با محوریت مرکز ملی رقابت تا پایان اردیبهشت ماه جاری اساسنامه مورد توافق وزارت نفت را تهیه و به کمیسیون اقتصادی ارایه نماید و بررسی مجدد اساسنامه در شورای اقتصاد حداکثر تا نیمه خردادماه جاری پایان پذیرد که متأسفانه جلسه مذکور در مرکز ملی رقابت تشکیل نشده است با عنایت به مشکلات ذکر شده در بالا اتحادیه صنایع بازیافت ایران، کمیسیون توسعه پایدار، محیط زیست و آب، کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران و فدراسیون صنعت نفت ایران، از شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی تقاضا دارند استنکاف از پیگیری مصوبات شورا با بهانه های ذکر شده در دستور شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی قرار گیرد. همچنین پیشنهاد مشخص فعالان اقتصادی این ۳ بخش به شرح زیر می باشد:

- ۱- موضوع پیگیری اجرای احکام شورای رقابت در خصوص راه اندازی نهاد تنظیم‌گر حوزه بازیافت، جهت ارسال به مجلس از طریق دولت پیگیری شود.
- ۲- در مورد نهاد تنظیم‌گر برق از وزارت نیرو درخواست می شود نتیجه مصوبه جلسه مورخ ۱۴۰۱/۴/۶ شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی را ارائه بدهند.
- ۳- در خصوص نهاد تنظیم‌گر بخش صنعت نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع وابسته از وزارت نفت درخواست می شود نتایج بررسی و پیگیری ایجاد نهاد تنظیم‌گر این بخش را ارائه بدهند.